1

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
1447/2026

Ramazan Günlüğü

Tanıtım Şeması

Ayet

"Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır. Öyle ise sizden ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun. Kim o anda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine karşılık Allah'ı yüceltmeniz ve şükretmeniz içindir."

(Bakara suresi, 185. ayet.)

Hadis

"Mübarek ramazan ayı size geldi. Yüce Allah bu ayda size oruç tutmayı farz kıldı. Bu ayda sema (cennet) kapıları açılır, cehennem kapıları ise kapanır ve şeytanların azgınları bağlanır."

(Nesâî, Sıyâm, 5.)

Ramazan Sözlüğü

Ramazan:

Hicri takvimin dokuzuncu ayıdır. İslam'da farz olan oruç bu ayda tutulur. Kur'an-ı Kerim ilk defa bu ayda indirilmeye başlanmıştır. Recep ve şaban aylarıyla birlikte mübarek üç ayların sonuncusudur.

Ramazan, kelime olarak şu anlamlara gelir:

- Sonbaharın başında yağıp yeryüzünü tozdan temizleyen yağmur
- Güneşin şiddetiyle taşların son derece ısınması

Mukabele
1. Cüz

Dua

"Allah'ım! Senin rızan için oruç tuttum. Sana inandım. Sana güvendim. Senin rızkınla orucumu açıyorum."
(Ebû Dâvud, Savm, 22.)

Mâni

Âleme rahmetle geldi
Hamd ola izzetle geldi
Cümle mümin kullarına
Müjde-i cennetle geldi!

Esma-i Hüsna

Allah

"Kâinatı yaratan ve idare eden en yüce varlık."

O'nsuz varlık hep siyah,
O'ndan başka yok ilah
İşler O'nunla başlar
Dilimizde hep Allah

Mustafa YILMAZ

Şehirler ve Mekânlar

Mescid-i Haram

Mescid-i Haram, Kâbe'yi kuşatan ve ibadet için kullanılan alandır. İnsanlar için yapılan ilk mabet olan Kâbe, Hz. Muhammed'in (s.a.v) gençliği zamanında, Hz. İbrahim'in (a.s) kurduğu temeller üzerinde bugünkü şekliyle yeniden yapıldı.

Günümüzde Kâbe'nin içinde değil onu çevreleyen alanda ibadet edilmektedir. Mescid-i Haram adı verilen bu alan ilk olarak Hz. Ömer döneminde bir duvarla çevrildi, duvar, Hz. Osman devrinde bir miktar daha genişletildi. Emeviler zamanında tavaf alanının sınırları belirlenip zeminine mermer döşendi. Abbasiler zamanında çevre düzenlemesi yapılarak minber ve minareler eklendi. Kanuni Sultan Süleyman döneminde gerçekleştirilen tamirlerle Mescid-i Haram'ın direk ve revakları yenilendi, kapıları onarıldı. Osmanlı döneminde ve sonrasında yapılan ilavelerle günümüzde Mescid-i Haram, üç yüz bin metrekareyi aşan alanıyla Müslümanların en önemli ibadet merkezi olma özelliğini sürdürmektedir.

Ramazan Adabı

Ramazanın rahmet ve bereketinden istifade etmek için;

- Kur'an-ı Kerim'i çokça okumalıyız.
- Zorluklar karşısında daha sabırlı davranmalıyız.
- Bu ayı, başından sonuna kadar ibadetle geçirmeliyiz.
- Sahip olduğumuz nimetleri başkalarıyla paylaşabilmeliyiz.

Sahabe Hayatları

Hz. Ebu Bekir

İlk Müslümanlardan olan Hz. Ebu Bekir Mekke'de doğdu. "Çok samimi, çok sadık" anlamına gelen Sıddık lakabı kendisine Hz. Peygamber tarafından verilmiştir.

Kureyş'in ileri gelenlerinden biri olan Hz. Ebu Bekir ticaretle uğraşırdı. Toplumdaki saygınlığı İslam'ın yayılmasında etkili olmuştur. Mekke'de müşriklerin zulmüne karşı koyarak Hz. Peygamber'e ve Müslümanlara her açıdan destek oldu. Hz. Peygamber ile birlikte Medine'ye hicret etti. Mescid-i Nebi'nin inşası için uygun arsayı satın alarak Müslümanların hizmetine vakfetti.

Hz. Peygamber'in en yakın dostu olarak Mekke ve Medine dönemlerinde onun yanından hiç ayrılmadı. Bütün savaşlarda, Hudeybiye Antlaşması ve Veda Haccı'nda Allah Resulü'yle birlikte bulundu. Uhud'da bedenini Resulullah'a siper eden sahabilerden biriydi.

İlk halife olan Hz. Ebu Bekir, kendi döneminde Kur'an-ı Kerim'in Mushaf hâline getirilmesine öncülük ederek İslam'a en büyük hizmetlerden birini yapmıştır. Mütevazı, yumuşak huylu ve hoşsohbet bir insan olan Hz. Ebu Bekir; yoksullara, zor durumda olanlara yardım eder, misafirlere ikramda bulunurdu. Aynı zamanda geniş bir ilme ve güçlü bir hitabete sahipti.

Hz. Ebu Bekir 634 yılında, altmış üç yaşındayken Medine'de vefat etti.

Bir Nasihat

Her şart ve durumda istikamet üzere ol. Doğruluktan ayrılma.

Günün Sorusu

Niçin oruç tutarız?

Oruç İslam'ın temel şartlarından biridir ve bütün Müslümanlara farz olan bir ibadettir. Bu sebeple Yüce Allah'ın emrini yerine getirmek ve O'nun rızasını kazanmak için oruç tutarız.

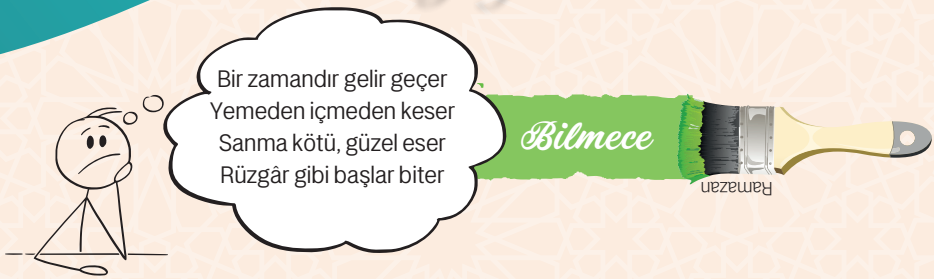

Sure

Fâtiha Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 7 ayettir. Kur'an-ı Kerim'in ilk suresi ve bir bakıma ön sözü olduğu için Fâtiha adını almıştır. Fâtiha; bir konuyu, bir kitabı veya başka bir şeyi "açan şey" demektir. Bu sure, Yüce Allah'ın kendi kitabını okumak isteyenlere öğrettiği bir duadır. "Samimi olarak Kur'an'dan yararlanmak istiyorsan âlemlerin Rabb'ine bu şekilde dua etmelisin." mesajını iletir. Okuyucunun kalbinde, âlemlerin Rabb'inden hidayet dileme konusunda kuvvetli bir istek uyandırmayı amaçlar.

Namazların her rekâtında okunan Fâtiha suresi, bütün övgü ve şükürlerin Allah'a (c.c) ait olduğunu bildiren ayetle başlar. Surede Allah'ın (c.c) birliği, yalnızca O'na kulluk yapılıp O'ndan yardım isteneceği özlü bir şekilde ifade edilir. Fâtiha suresi, aynı zamanda eşsiz güzellikte bir dua ve yakarıştır. Fâtiha kulun duası, Kur'an ise Mabut'un(Allah'ın) kuluna verdiği cevaptır. Kul, kendisine doğru yolu göstermesi için Allah'a (c.c) yalvarır; Yüce Allah da duaya cevap olarak tüm Kur'an'ı onun önüne koyar ve sanki şöyle buyurur: "İşte, benden dilediğin hidayet!"

Kültürümüzde Ramazan

Ramazan Davulcusu

Kültürümüzde ramazanın ilk gecesiyle başlayan, geçmişten günümüze gelen geleneklerden biri ramazanda davul çalma geleneğidir. Kimi zaman sadece davul çalarak kimi zaman da davula manilerle eşlik ederek tüm mahalleyi dolaşan ramazan davulcuları, sahur vaktinin geldiğini Müslümanlara haber verirler. Mahalleli de ramazan davulcularına çeşitli ikramlarda bulunarak onların gönüllerini hoş eder.

Şiir

İNSAN VE ORUÇ

Oruç, ruhun sesi gelir her yıl
Gümüş topuklarını dokundurur kalbimize
Vücut dönmeye başlar bir tapınağa kurban gibi
Yapılır örtülür uçurumları yakan dualardan
Ten ruhun avuçlarının içinde
Hilkat günlerinin yeniden oluşun terlerini döker
İnsan gecesini değiştirir gündüzüne erer
Bir mevsime döndürür zamanı hiç değişmeyen
İnsanın olma vaktidir bu erme fırsatı
Ruh emzirir anne gibi yeri göğü fecri
Yeni bir insan gelip nöbete duracaktır
Eskisi çürümüş bir heykel gibi devrildiğinden
Ey oruç, diriltici rüzgâr, İslam baharı
Es insan ruhuna inip yüce ilham dağından
Kevser içir, âbıhayat boşalt kristal bardağından
Susamış ufuklara insan kalbinin ufuklarına

Sezai Karakoç

Ramazan Güzellemeleri

Oruç ayı geldi yine... Hamdolsun, şükürler olsun. Bu gece sahurda buluşacağız onunla... Niyet edeceğiz. Niyetle yola çıkacak niyetle yolda olma kararlılığını talep edeceğiz. Gönüllerimiz şenlenecek, aydınlanacağız. Bereket ve şükür yağacak hanemize.

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri,Hayy kitap,İstanbul,2015, s. 12-13)

Ramazan Geldi

(...)

Bizim için kötülüklere kalkan olacak oruç ayı geldi. Günahlarımızın affedileceği, cehennemden uzaklaşacağımız müjdeleriyle geldi. Takvaya ulaşmaya vesile olacak amellerin karşılığının kat kat verileceği muştulandı bizlere. Orucun sadece aç ve susuz kalmak olmadığını öğrendik Kutlu Nebi'nin dilinden. Yalandan, gıybetten, kötü sözden uzak durarak dilimize de kulağımıza da tutturmalıyız orucu. Bütün bedenimizle ve ruhumuzla katılacağımız bu ibadetle yaklaşmalıyız Rabbimize.

(...)

Ramazan geldi. Bir geceyi bin yıldan hayırlı kılan Kur'an'ın aydınlığını da getirdi bize. Onu okudukça, anladıkça, onun gölgesinde yaşadıkça anlam buluyor hayatımız. Döne döne okunacak kitabımız o bizim.

İnsanız ve unutabiliyoruz, neden var olduğumuzu, nasıl bir hayat sürmemiz gerektiğini. O ise her daim hatırlatıyor bize, kime kul olacağımızı, nasıl kul olacağımızı ve bu kulluğun sonunda nereye varacağımızı.

Unutmamak için bir imtihanda olduğumuzu ve bu imtihanı nasıl kazanacağımızı; elimizden, gözümüzden ve gönlümüzden ayırmayacağız Kitabımızı. Her harfine sevap yazıldığını bilerek, Rabbimize bağlılığımızı ifade etmek için, anlayarak, öğrendiklerimizi yaşayarak okuyacağız onu. O da bizi karanlıklardan aydınlığa çıkaracak, düştüğümüzde elimizden tutacak, ayağa kaldıracak bizi.

Ramazan, Kitab'ı okumaya yeniden başlamak için de bir fırsat sunuyor bize.

(...)

Sinan Özyurt

(Kalbini Koru, Sude Yayınları, 1. baskı, İstanbul, 2019, s. 81-82.)